

Jämtösunds lotsplats

År 1828 anlades en lotsplats Lukku-udden. För detta ändamål gjordes ett byte mellan Kronan och Jämtö byamän. Kronan erhöll Lukku-udden för lotsändamål och Jämtö byamän erhöll Tistelsöarna.

Jämtö byamän genom sitt befullmäktigade ombud Magnus Persson, skulle till lotspersonalen upplåta bete för 4 kor inom för byn samfälld mark, samt mot ersättning leverera timmer och övrigt virke för lotsstationens uppförande, likaså mot ersättning gemensamt tillhandahålla vinterföda för kreaturen. Det sist nämnda överklagades i två instanser av byamännen med motiveringen att ombudet inte hade fått fullmakt att gå med på för delägarna betungande utgifter, eftersom man redan fick köpa vinterfoder för att klara de egna djuren.

Domstolsutslaget i Kammarkolegiet blev att inget undantag fanns i fullmakten, varför byamännen, om de tyckte det var rimligt hade att ta ut ersättning av ombudet för fördyringen.

Denna lotsplats upphörde och flyttades till Råneå år 1856. Lotsstugan byggd 1831 flyttades också till Råneå. Någon gång mellan 1901 – 1904 flyttades denna byggnad till Gåsörens fyrplats och är den äldsta byggnaden där. Gåsörens fyrplats är numera släkt.

Jämtösunds nu utsedda lotsplats på nordöstra udden av Luckuholmen, vilken tillyder Jämtö Byamäns avvitrade område och som av nämnde bys skattehemmans skatteägare för detta ändamål är överlåten belägen uti Råneå Socken En vid uti skärgården ifrån nämnde sockne Kyrka med följande av byamännens ombud bönderna Magnus Persson och Hans Jämdal gjorda villkor och förbehåll

1. Att såsom ersättning för upplåtna skattemarken få kronoholmen Tistelön benämnd
2. Att för alla tider bibehållas med den för breduppstaplingen avsatta platsen till 390 alnars längd och 50 alnars bredd .
3. Att icke frånskiljas rättighet till fisket vid och omkring Luckuholmen, samt strandens begagnande för fiskebragdernas uppsättande i varandes denna holme av följande beskaffenhet.

Åkerjorden av grövre sand, så till matjord som botten har lutning emot östan och innehåller 1 tunnland och 26 kappland (0,8948 ha)

En ängstrand bestående av sälting som tyckes årligen tillanda men nu kan avkasta omkring 20 parmar hö . Innehåller 28 kappland (0,4320 ha)

Skogsmarken av smärre gran på stembunden jordmån, ej till odling tjänlig, men av vilken lotsen har tillräcklig vedbrand och bränsle fast intet minsta mulbete innehåller 11 tunnland 8 kappland (5,5540 ha)

Stenstränderna omkring denna holme innehåller 4 tunnland 6 kappland (2, 0672 ha)

Summa areal 18 tunnland 4 kappland (8,948 ha)

Ett tunnland består av 32 kappland.

Ett tunnland motsvarar 0,4937 hektar (ett kappland blir därigenom 0, 0154 ha)

Gåsören (släckt)

Svenskt nr: finns ej
Int.nr: finns ej
Lat./Long.: N 64 40, O 21 19
Tidigaste fyr år: 1881
Nuvarande fyr år: 1881
Automatiserad år: -
Avbemannad år: -
Tornets höjd: 9,5 m
Lyshöjd över havet: 10 m
Lysvidd: 11,5 nm

Original optik: 4:e ordn. (500 mm) dioptrisk trumlins 110° med catadioptrisk krona (5 ringar) och krans (3 ringar), persiennapparat med urverk och lod, lodvikt 42 kg, fotogenlampa
Nuvarande optik: nedmonterad
Fyrapparat: nedmonterad
Övrig utrustning: -
Byggnadsmaterial: Trä
Tornets färg & form: Vitt trähus med torn på taket

Fyrplatsbostäder: Ett flertal bostads- och förrådshus.

Ägare: SjöV äger nya fyren, Fortifikationsverket äger delar av ön samt hamnen och Kryssarklubbens Skellefteåkretsens äger sedan 1992 gamla fyrhuset, lotshuset, uthus, källare och tomt samt arrenderar hamnen.

Kontaktperson: Kryssarklubben Skellefteåkretsen, Lars-Jonny Landström 0910-53101, Thomas Hedman tel 0910-337 61, www.sxk.se/lokala/ske/index.htm

Vägbeskrivning: Ön Gåsören c:a 2 nm med båt SO Skelleftehamn. Inga reguljära båtförbindelser

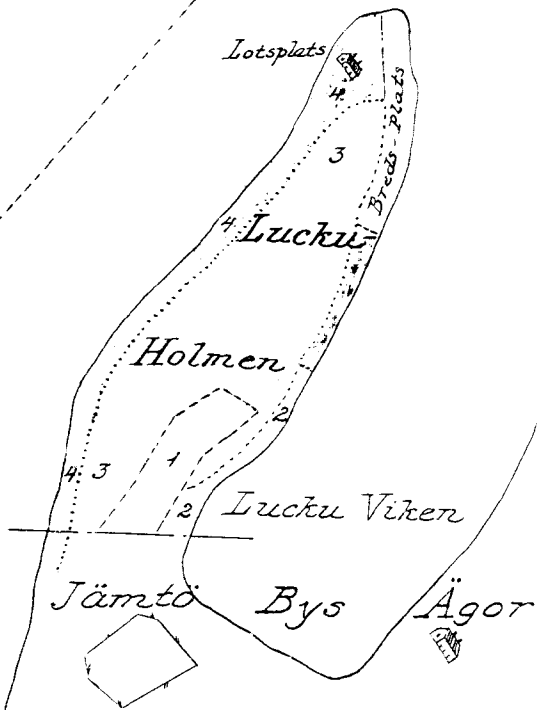
Övrig information: Den gamla fyren från 1881 (då kallad Gåsören yttre) släcktes 1921 då nuvarande fyr tändes. Samtidigt drogs den sista fyrvaktaren in och den nya fyrens skötsel övertogs av lotsarna. På taket av den gamla lanterninen finns en vindflöjel av järn i vilken det är utsågat "Lots 1904" vilket var det år då lotsarna flyttade från Ursviken till Gåsören. På den gamla fyrapparatens plats har SXX Skellefteåkrets under 90-talet placerat linsen av 4:e ordn. (500 mm) från den släckta ensfyren Ursviken övre. Vedboden byggdes 1881 samtidigt som fyrhuset. Fotogenboden byggdes 1886 och källaren 1883. Den äldsta delen av lotshuset, som uppfördes 1831 i Jämtösund Råneå, flyttades 1856 till Råneå lotsstation och därefter 1901-04 till Gåsören. Lotsstationen drogs in 1967. Nuvarande fyr från 1921 är ett 13,4 m högt vitmålat betongtorn med rött bälte (nr. 063400, int.nr. C5810) och är belägen c:a 50 m V om den gamla. Denna fyr hade från början AGA-ljus, den ändrades till Dalénljus år 1930, elektrifierades 1932 och helautomatiserades 1945. Originallinsen flyttades från den gamla fyren men utökades 90°. Den byttes år 1930 mot nuvarande 4:e ordn. (500 mm) dioptriska trumlins med 143° omfattning. SXX Skellefteåkrets underhåller alla gamla byggnader på ön.

MALÖRN, J

Jämtu

Noi

Afm

Sundet

